

MERILA IN KRITERIJI ZA OCENJEVANJE IN VREDNOTENJE PROGRAMOV NA PODROČJU TURIZMA V OBČINI BENEDIKT

Pri izbiri programov, ki se sofinancirajo iz občinskega proračuna, se upoštevajo naslednja merila in kriteriji:

REDNA DEJAVNOST (kriterij 1)

Kriterij	Točke
1.1.Čas delovanja	
do 10 let delovanja	5
med 11-15 let delovanja	20
med 16-20 let delovanja	35
več kot 20 let delovanja	50
1.2.Izvedba občnega zbora v občini Benedikt	50
1.3.Delovanje v javnem interesu	50

TURISTIČNE PRIREDITVE (kriterij 2)

Kriterij	Točke
2.1.Prireditve	
2.1.1. Prireditve v občini, na kateri prijavitelj sodeluje kot organizator	50
2.1.2. Prireditve v občini, na kateri prijavitelj sodeluje kot soorganizator	25
2.1.3. Prireditve v občini, na kateri prijavitelj sodeluje kot izvajalec	5
2.1.4. Število nastopajočih na prireditvah v občini	
do 10 nastopajočih	5
od 11-15 nastopajočih	20
od 16-20 nastopajočih	35
nad 20 nastopajočih	50
2.2.Zahtevnost prireditve	
2.2.1. Izvedba prireditve je organizacijsko in izvedbeno zelo zahtevna	50
2.2.2. Izvedba prireditve je organizacijsko in izvedbeno zahtevna	25
2.2.3. Izvedba prireditve je organizacijsko in izvedbeno manj zahtevna	5

AKCIJE OHRANJANJA KULTURNE, TEHNIČNE IN NARAVNE DEDIŠČINE TER UREJANJA OKOLJA (kriterij 3)

Kriterij	Točke
3.1.Akcije ohranjanja kulturne dediščine	
3.1.1. Obnova in vzdrževanje zgodovinskih objektov	50
3.1.2. Promocija in izobraževanje o kulturni dediščini	30
3.1.3. Zaščita nematerialne kulturne dediščine	50
3.2.Akcije ohranjanja tehnične dediščine	
3.2.1. Ohranjanje starih delovnih strojev in tehnologij	50
3.2.2. Izobraževalni programi o tehnični dediščini	30
3.3.Akcije ohranjanja naravne dediščine	
3.3.1. Zaščita in obnova naravnih habitatov	50
3.3.2. Ozaveščanje in izobraževanje o naravni dediščini	30
3.4.Akcije urejanja okolja	
3.4.1. Čiščenje okolja in zmanjševanje odpadkov	50

ZAGOTAVLJANJE LASTNIH SREDSTEV (kriterij 4)

Kriterij	Točke
4.1.več kot 71 % lastnih sredstev	50

4.2.od 51-70 % lastnih sredstev	25
4.3.do 50 % lastnih sredstev	5

POJASNILA K MERILOM IN KRITERIJEM

KRITERIJ 1

Kriterij 1.1. Čas delovanja

Merilo ocenjuje dolžino neprekinjenega delovanja društva, saj daljša zgodovina kaže na stabilnost in izkušenost društva. Preveri se na podlagi podatkov iz uradnih evidenc, kot so statut, odločba o registraciji ali vpogled v Ajpes.

Kriterij 1.2. Izvedba občnega zbora v občini Benedikt

Redna izvedba občnega zbora kaže na organiziranost in zakonitost delovanja društva. Pomembno je, da je bil zbor izveden na območju občine Benedikt. Dokazuje se z zapisnikom, datumom in krajem izvedbe, seznamom prisotnih ter sprejetimi poročili.

Kriterij 1.3. Delovanje v javnem interesu

Društvo z uradno pridobljenim statusom delovanja v javnem interesu izkazuje večjo odgovornost do skupnosti. Ta status podeli pristojno ministrstvo in se dokazuje z odločbo ali drugim ustreznim uradnim dokumentom.

Pridobitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu

Zakon o nevladnih organizacijah, ki je bil sprejet leta 2018, v slovenski pravni red prinaša opredelitev nevladne organizacije in uvaja status nevladne organizacije v javnem interesu, ki nadomešča nekdanji status društva v javnem interesu. Poenoteni so tudi **pogoji za pridobitev** takšnega statusa za vse pravnostatusne oblike nevladnih organizacij (društva, zavode in ustanove).

Nevladna organizacija mora izpolnjevati predvsem te pogoje:

- je pravna oseba zasebnega prava s sedežem v Republiki Sloveniji,
- ustanovile so jo izključno domače ali tuje fizične ali pravne osebe zasebnega prava,
- je nepridobitna,
- je neprofitna,
- je neodvisna od drugih subjektov,
- ni organizirana kot politična stranka, cerkev ali druga verska skupnost, sindikat ali zbornica.

Nevladni organizaciji se podeli status nevladne organizacije v javnem interesu na določenem področju, če njeno delovanje na tem področju presega interese njenih ustanoviteljev oziroma njenih članov in je splošno koristno. **Status v javnem interesu podeljujejo resorna ministrstva.**

KRITERIJ 2

Kriterij 2.1. Prireditve

Turistične prireditve so dogodki, ki so namenjeni spodbujanju lokalnega turizma, promociji kraja, ohranjanju dediščine ter privabljanju obiskovalcev. Njihov cilj je predstaviti značilnosti kraja – kot so naravne lepote, kulturna izročila, kulinarika, obrti in lokalni način življenja – na zanimiv, družaben in doživet način. Lahko so kulturne, kulinarčne, športne, etnološke ali družabne narave, pogosto pa vključujejo sodelovanje domačinov in turističnih društev.

Spodaj so navedene različne vrste **turističnih prireditev**, njihove značilnosti ter vpliv na turistični razvoj.

- praznik občine / občinski praznik (osrednja prireditev z raznolikim programom: kulturni nastopi, sejmi, kulinarika, koncerti),
- sejmi domače obrti in lokalnih dobrot (razstavno-prodajni sejmi z domačo in umetnostno obrtjo, domačimi jedmi in pridelki),
- dan odprtih vrat turističnih točk ali ponudnikov (npr. kmetije, čebelarji, zeliščarji, vinogradniki, lokalni ustvarjalci),
- pohodi in tematske poti (tradicionalni pohodi (npr. pomladni pohod, pohod po vinogradih, tematski pohod po poteh dediščine)),

- kolesarski izleti ali rekreativne prireditve (turistični kolesarski dnevi, tek ali rekreativne igre za vse generacije),
- kulturno-etnološki dnevi (prikaz starih običajev, kulinarike, oblačil, orodja; lahko povezani z godovi, prazniki ali letnimi časi),
- praznik vina / trgatev / martinovanje (obujanje vinogradniških običajev z glasbo, jedajo, povorko, krstom mošta),
- kmečke igre / vaški dan (zabavne in družabne igre z elementi tradicije (npr. metanje škornja, vlečenje vrvi, kuhanje golaža)),
- kulinarične prireditve (praznik buč, krompirja, kolin, peke kruha, zeliščarstva, marmelad, itd.),
- božično-novoletni sejem (stojnice, ustvarjalne delavnice, kulturni program, prižig lučk),
- turistična tržnica ali predstavitev društev (dogodek, kjer se predstavijo domača društva in ponudniki, npr. ob dnevu turizma),
- festival domačih jedi (pokušina in predstavitev lokalne kulinarike),
- prireditev ob materinskem dnevu, dnevu žena ipd. (če vključuje tudi turistično ponudbo (npr. ogled, pogostitev, nastop v naravi)).

Kriterij 2.1.1. Prireditev v občini, na kateri prijavitelj sodeluje kot organizator

Prijavitelj je glavni nosilec prireditve in v celoti odgovoren za njeno izvedbo. Njegove naloge obsegajo pripravo programa, usklajevanje s sodelujočimi, promocijo, organizacijo prizorišča, pridobitev dovoljenj, logistiko in finančno izvedbo dogodka. Vloga organizatorja mora biti razvidna iz priloženega vabila, programa, plakata ali drugega dokazila, kjer je prijavitelj jasno označen kot organizator.

Kriterij 2.1.2. Prireditev v občini, na kateri prijavitelj sodeluje kot soorganizator

Prijavitelj sodeluje pri pripravi in izvedbi prireditve skupaj z drugimi organizatorji ter je odgovoren za določen vsebinski ali organizacijski del dogodka. Njegove naloge lahko vključujejo vodenje posameznega programa, koordinacijo določenega segmenta, pripravo promocijskih gradiv ali sodelovanje pri logistiki. Vloga soorganizatorja mora biti razvidna iz vabila, programa ali pisne izjave glavnega organizatorja, kjer je prijavitelj naveden kot soorganizator.

Kriterij 2.1.3. Prireditev v občini, na kateri prijavitelj sodeluje kot izvajalec

Prijavitelj sodeluje pri prireditvi kot izvajalec posamezne aktivnosti, brez odgovornosti za organizacijo dogodka kot celote. Njegove naloge so omejene na izvedbo dogovorjenega prispevka, kot so nastop, delavnica, predstavitev, vodenje ogleda ali druga aktivnost v okviru programa. Vloga izvajalca mora biti razvidna iz programa prireditve, potrdila organizatorja ali drugega ustreznega dokazila, kjer je prijavitelj naveden kot izvajalec.

Kriterij 2.1.4. Število nastopajočih na prireditvi v občini

Merilo upošteva, koliko posameznikov iz društva dejansko sodeluje pri izvedbi prireditev. Večje število nastopajočih pomeni večjo angažiranost članov in večjo vrednost za skupnost. Dokazila vključujejo sezname nastopajočih, programe, fotografije ali druge ustrezne priloge.

Kriterij 2.2. Zahtevnost prireditve

Zahtevnost turistične prireditve pomeni, kako obsežna, organizacijsko kompleksna in izvedbeno zahtevna je določena prireditev. Pri tem se upošteva število sodelujočih, raznolikost aktivnosti, potreba po logistiki (najem opreme, postavitve, dovoljenja), promocija, usklajevanje z več deležniki in vključevanje lokalne skupnosti. Večja zahtevnost običajno pomeni več vloženega truda, sredstev in časa za kakovostno izvedbo dogodka, ki prispeva k prepoznavnosti občine kot turistične destinacije.

Kriterij 2.2.1. Izvedba prireditve je organizacijsko in izvedbeno zelo zahtevna

Gre za prireditev večjega obsega, ki vključuje različne dejavnosti z več sodelujočimi (npr. stojnice, kulinarični kotiček, animacija za otroke, kulturni program), poteka na več lokacijah ali zahteva posebne logistične usklajevanja (najem opreme, postavitve, usmerjanje prometa, dovoljenja ipd.). Poudarek je na vključevanju širše skupnosti, promociji občine ter usklajevanju z več deležniki (društva, ponudniki, gostinci). Čeprav enodnevna, je prireditev vsebinsko bogata, organizacijsko zahtevna in prepoznavna.

Kriterij 2.2.2. Izvedba prireditve je organizacijsko in izvedbeno zahtevna

Prireditve vključuje več vsebinskih elementov, a v manjši izvedbi – na primer kulturni ali kulinarični program z nekaj izvajalci, nastop lokalne skupine, vodeno pokušino lokalnih izdelkov ipd. Organizacija zahteva določeno raven priprave (npr. usklajevanje z nastopajočimi, priprava prostora, promocija), a ne zajema kompleksne logistike ali večjega števila sodelujočih. Dogodek ima lokalno promocijo in je dostopen širši javnosti.

Kriterij 2.2.3. Izvedba prireditve je organizacijsko in izvedbeno manj zahtevna

Manjši dogodek znotraj enega društva ali v okviru rednih aktivnosti, ki ne zahteva posebnih dovoljenj, večjih priprav ali sodelovanja več akterjev. Primeri so interni izleti, krajše tematske predstavitve, manjše razstave ali ogledi, ki jih izvede omejena skupina brez zunanje pomoči. Prireditve ne vključuje širše promocije in ni namenjena množičnemu obisku.

KRITERIJ 3

Kriterij 3.1. Akcije ohranjanja kulturne dediščine

Dejavnosti, ki prispevajo k varovanju, obnavljanju, predstavitvi ali prenosu kulturnih vrednot – kot so stavbe, običaji, jezik, pesmi, ples, oblačila ali kulinarika, značilni za lokalno okolje.

Kriterij 3.1.1. Obnova in vzdrževanje zgodovinskih objektov

Dejavnosti, povezane z obnovo, sanacijo ali rednim vzdrževanjem arhitekturne, sakralne, stanovanjske ali druge kulturnozgodovinske stavbne dediščine v občini.

Sem sodijo:

- mežnarija Sveti Trije Kralji,
- vodnjak Štajngrova,
- kapelice in znamenja,
- gomile v Spodnji Ročici,
- gomila v Benediktu,
- ostala kulturna dediščina na območju občine Benedikt.

Kriterij 3.1.2. Promocija in izobraževanje o kulturni dediščini

Izvedba predavanj, razstav, publikacij, vodenih ogledov ali drugih vsebin, namenjenih predstavitvi in ozaveščanju o kulturni dediščini kraja.

Kot so:

- predavanja o lokalni zgodovini (predstavitve zgodovine vasi, cerkva, starih običajev, pomembnih osebnosti),
- tematske razstave (razstave starih fotografij, orodij, noš, ročnih del, knjig ali dokumentov),
- vodenja in ogledi (vodeni ogledi kulturnih znamenitosti, stare arhitekture, sakralnih objektov, vaških jeder),
- učne poti ali tematski sprehodi ("po poteh dediščine", z označenimi točkami in razlagami),
- delavnice tradicionalnih znanj (izdelava ročnih del, vezenje, tkanje, rezbarjenje, izdelava butaric ipd.),
- objave na spletnih straneh (članki o kulturni zgodovini, opisi običajev ali intervjuji z nosilci dediščine),
- priprava zloženk, brošur ali knjižic (predstavitve zgodovine kraja, vaških znamenitosti, opisa starih običajev).

Kriterij 3.1.3. Zaščita nematerialne kulturne dediščine

Ohranjanje in prenašanje tradicij, običajev, znanj, pripovedi, narečij, pesmi, plesov ali kulinarike, ki predstavljajo nesnovno dediščino lokalnega okolja.

Primeri nematerialne kulturne dediščine v občini:

- ohranjanje ljudskih običajev in praznovanj (postavljanje mlaja, koledovanje, kresovanje, ličkanje korus, koline),
- prenašanje tradicionalnih znanj (učenje vezenja, pletenja, klekljanja, priprave tradicionalnih jedi, zeliščarstva),
- urejanje in raba ljudskih noš (ohranjanje, šivanje in uporaba avtentičnih noš ob prireditvah in nastopih),

- učenje in izvajanje ljudskih pesmi in plesov (pevske in folklorne skupine, ki izvajajo in poučujejo stare pesmi, plese, izštevance),
- zbiranje in zapisovanje starih pripovedk, pesmi, narečnih izrazov (dokumentiranje in arhiviranje zgodb starejših prebivalcev),
- kuharske delavnice z avtohtonimi jedmi (priprava tradicionalnih jedi, ki so značilne za lokalno okolje),
- predstavitve rokodelskih znanj (delavnice, prikazi ali razstave domačih obrti: lončarstvo, pletarstvo, kovaštvo),
- uporaba lokalnih narečij in poimenovanj (bralne urice, literarni večeri ali gledališke igre v narečju).

Kriterij 3.2. Akcije ohranjanja tehnične dediščine

Aktivnosti, povezane z ohranjanjem starih orodij, strojev, postopkov in znanj, ki so značilni za zgodovinsko obrtno ali industrijsko dejavnost v občini.

Kriterij 3.2.1. Ohranjanje starih delovnih strojev in tehnologij

Zbiranje, restavriranje in predstavljanje zgodovinskih orodij, strojev, naprav in postopkov, ki so bili značilni za lokalno obrt, kmetijstvo ali industrijo.

Primeri ohranjanja starih delovnih strojev in tehnologij:

- zbiranje in obnova starih kmetijskih strojev (plugi, brane, ročne kosilnice, mlatilnice, česala za lan, lojtrni vozovi),
- restavriranje starega orodja in naprav (kovaško orodje, mizarsko orodje, mlinarski mehanizmi, čebelarska oprema),
- postavitve stalne zbirke ali muzejske sobe (društvene zbirke starih strojev, naprav ali orodij, razstavljene v kmečkem ali obrtnem kotičku),
- prikazi uporabe starih tehnologij na dogodkih (prikaz oranja z volom, mlatitve žita s cepcem, tkanja na statve, stiskanja grozdja na lesenem preši),
- ohranjanje starih gospodinskih aparatov (likalniki na oglje, mehanski pralni stroji, stari šivalni stroji, radijski sprejemniki),
- vzdrževanje zgodovinskih delovnih vozil (stari traktorji, gasilska vozila, črpalke, motorne žage ali parni stroji).

Kriterij 3.2.2. Izobraževalni programi o tehnični dediščini

Organizacija prikazov, delavnic ali predavanj, kjer se obiskovalci seznanijo s starimi tehnikami, orodji ali postopki (npr. žganje apna, mletje žita, kovaštvo).

Primeri izobraževalnih programov:

- delavnice za otroke in mladino (izdelava lesenih igračk, kovinskih žebeljev, pletenje košaric, mletje žita na ročni mlin),
- prikazi delovanja starih strojev (zagoni starih traktorjev, prikaz delovanja mlatilnice, mlinov ali preš),
- izobraževalni kotički na prireditvah (info točke z opremo, razlagami in demonstracijami v sklopu prireditev).

Kriterij 3.3. Akcije ohranjanja naravne dediščine

Ukrepanje za zaščito, obnovo ali predstavitev naravnega okolja – vključno z rastlinstvom, živalstvom, naravnimi območji in tradicionalno krajino.

Kriterij 3.3.1. Zaščita in obnova naravnih habitatov

Akcije za ohranjanje naravnih območij (gozdov, vodotokov, travnikov), odstranjevanje invazivnih vrst, obnova učnih poti ali zasaditev avtohtonih rastlin.

Sem sodijo:

- Benediška slatina,
- Ihovska slatina,
- razni izviri in vodnjaki,
- tradicionalni kmečki vrt v Benediktu,
- vzdrževanje vzorčnih tradicionalnih sadnih dreves in trte v Benediktu,
- vzdrževanje Čolnikove trte ob mežnariji Sveti Trije Kralji,

- rez Čolnikove trte ob mežnariji Sveti Trije Kralji,
- trgatev Čolnikove trte ob mežnariji Sveti Trije Kralji,
- ohranjanje ogroženih rastlin,
- ostala naravna dediščina na območju občine Benedikt.

Kriterij 3.3.2. Ozaveščanje in izobraževanje o naravni dediščini

Programi, namenjeni izobraževanju o pomenu naravne dediščine – predavanja, razstave, tematski pohodi, delavnice, učne poti za obiskovalce.

Primeri izobraževalnih programov:

- tematski naravoslovni pohodi (spoznavanje zdravilnih rastlin, opazovanje ptic, učenje o gozdnih ekosistemih),
- predavanja o naravi (predavanje o zavarovanih območjih, redkih rastlinah, živalih ali vplivih podnebnih sprememb),
- delavnice za otroke in mladino v naravi (ustvarjalne delavnice z naravnimi materiali, lov za zakladom v gozdu, opazovanje žuželk),
- ureditev in vzdrževanje učnih poti (poti s tablami, kjer so predstavljene značilnosti lokalnega naravnega okolja),
- razstave o naravni dediščini (razstave fotografij, herbarijev, zemljevidov ali starih orodij za delo z naravo),
- ekodan, dan zemlje ali teden naravne dediščine (tematski dogodki z več vsebinami za različne ciljne skupine).

Kriterij 3.4. Akcije urejanja okolja

Prostovoljne pobude za čiščenje, urejanje in izboljšanje javnih ali naravnih površin, s ciljem izboljšanja kakovosti bivanja in spodbujanja skrbi za skupni prostor.

Kriterij 3.4.1. Čiščenje okolja in zmanjševanje odpadkov

Organizirane akcije čiščenja javnih površin, poti, gozdov, vodotokov, urejanje odlagališč, zbiranje odpadkov ter spodbujanje ločevanja in zmanjševanja odpadkov v skupnosti:

- organizacija čistilnih akcij,
- akcija zbiranja ločenih odpadkov (plastični, papirni, organski, stekleni),
- zbiranje nevarnih odpadkov,
- organizacija delavnic o tehnikah čiščenja, ločevanju odpadkov in pravilnem ravnanju z nevarnimi materiali,
- spodbujanje k zmanjševanju uporabe enkratnih izdelkov oziroma k uporabi trajnostnih in večkratnih izdelkov (steklenice za vodo, vrečke za nakupovanje za večkratno uporabo).

KRITERIJ 4

Kriterij 4.1. – 4.3. Zagotavljanje lastnih sredstev

Zagotavljanje lastnih sredstev pomeni, da društvo samo aktivno pridobi ali ustvari sredstva za izvajanje svojih programov in dejavnosti. To vključuje načrtno zbiranje sredstev iz različnih virov. Pomeni tudi odgovorno finančno načrtovanje in iskanje rešitev, da društvo ne temelji izključno na občinskih sredstvih, temveč prispeva pomemben delež k lastni izvedbi programov.

Lastna sredstva so vsa finančna ali materialna sredstva, ki jih društvo zagotovi samo – brez pomoči občine ali drugih javnih virov. Sem spadajo članarine, donacije, sponzorstva, prihodki od prodaje vstopnic ali izdelkov, prostovoljni prispevki, lastna oprema, prostovoljno delo, ki je ovrednoteno, in drugi podobni viri. Višji delež lastnih sredstev pomeni večjo samostojnost, aktivno iskanje virov in manjšo odvisnost od javnega financiranja.

Kriterij 4.1. Več kot 71 % lastnih sredstev

Društvo večino sredstev za izvedbo programa zagotovi samo, kar kaže na visoko stopnjo samostojnosti, angažiranosti pri pridobivanju sponzorjev, članarin, prihodkov iz dejavnosti ali drugih oblik financiranja. Tak delež pomeni, da občinska podpora ni ključni vir, temveč dopolnilo k lastnemu vložku.

Kriterij 4.2. Od 51–70 % lastnih sredstev

Društvo za svoje delovanje še vedno večinsko zagotavlja sredstva iz lastnih virov, a se delno opira tudi na občinsko financiranje. To kaže na zdravo ravnovesje med samostojnim financiranjem in javno podporo ter spodbuja stabilno delovanje društva.

Kriterij 4.3. Do 50 % lastnih sredstev

Društvo je pri financiranju programa v večji meri odvisno od občinske pomoči. Tak delež pomeni, da so lastni viri omejeni, kar je lahko posledica manjše dejavnosti, članstva ali možnosti za pridobivanje zunanjih sredstev. Kljub temu se prispevek društva v lastnih sredstvih upošteva in vrednoti.